

Memo – ondersteunend advies

Aan : Fractievoorzitters gemeenteraad Arnhem:
M.W.K. Coenders (GroenLinks), L.J.J.H. Combée (VVD), S.A. Andeweg (D66),
E.J. Greving (PvdA), G.E. Elfrink (SP), A.D.M. van der Laak (Arnhem Centraal),
L.C.M. de Groot (Partij voor de Dieren), W.P. van Burgsteden (CDA),
Y. Usta (DENK - Verenigd Arnhem), C. Verheij (PVV), D. Becker (ChristenUnie),
N.K.J. Wiggers (Arnhemse Ouderen Partij)

Kopie aan : Portefeuillehouder wethouder Martien Louwers (PvdA)
Raadsgriffie Arnhem

Onderwerp : online informatieverstrekking aanvraag algemene bijstandsuitkering

Van : BurgerkrachtCentraal

Auteur : Ray Heijder

Datum : 30 december 2018

Ook op hun websites informeren gemeenten over de aanvraagprocedure van een uitkering algemene bijstand op grond van de Participatiewet. Na een eerdere inventarisatie in het voorjaar van 2018 is BurgerkrachtCentraal gestuit op veel tekortkomingen op dit gebied in geheel gemeenteland. We signaleren deze en willen gemeenten aanmoedigen om verbeteringen door te voeren.

Situatie gemeente Arnhem

We hebben met betrekking tot de aanvraag algemene bijstand tekortkomingen geconstateerd bij de online informatie van de gemeente Arnhem. Dit leidt er toe dat belanghebbenden via de website **onvoldoende worden geïnformeerd**.

We vragen ons daarbij af of de informatie een juiste **reflectie** is van de **daadwerkelijke uitvoeringspraktijk**. Ons standpunt is dat dit een vereiste is voor de controlebaarheid van overheidshandelen en daarmee staan we niet alleen. We citeren uit de (als bijlage meegezonden) 'Behoorlijkheidswijzer' van de Nationale Ombudsman:

"Transparantie vereist van de overheid een open houding. De overheid zorgt ervoor dat burgers inzicht kunnen hebben in de procedures die tot beslissingen leiden en het hoe en waarom ervan. De overheid zorgt dat haar handelingen getoetst kunnen worden."

We hebben signalen dat er ook in de praktijk in Arnhem onvolkomenheden zijn waarbij we vermoeden dat de Participatiewet zelfs wordt **geschonden**.

Ondersteunend advies

Dit memo is bedoeld als eerste ondersteunend advies en wil de gemeenteraad activeren om navraag te doen bij de verantwoordelijk wethouder **Martien Louwers (PvdA)**. Vervolgens zou de gemeenteraad haar moeten aansporen om de uitvoerende organisatie correcties te laten doorvoeren en aan te laten vullen.

Ons advies ziet op:

- de online informatie over de aanvraag algemene bijstandsuitkering;
- een bedenkelijk element uit de uitvoeringspraktijk.

Online informatie aanvraag algemene bijstandsuitkering

Voorschot artikel 52 Participatiewet

Het meest problematisch vinden we het online **volledig verzwijgen** van het voorschot . Het is een recht dat is bepaald in artikel 52 van de Participatiewet. Wij vinden dat over het voorschot ook online moet worden geïnformeerd.

Dat een gemeente streeft naar afhandeling van de bijstandsaanvraag binnen de wettelijke termijn voor de verstrekking van een voorschot laat onverlet dat de informatie erover toch moet worden verstrekt.

We vinden de online informatie over het voorschot ook belangrijk om er uit op te kunnen maken of de grondhouding van de gemeente Arnhem **automatische** verstrekking is. Net zoals bij andere gemeenten willen we er corrigerend op kunnen wijzen als de gemeente Arnhem online ten onrechte zou vermelden dat de voorziening moet worden **aangevraagd**.

Doordat er niet over het voorschot wordt gesproken, is er geen uitleg over het verschil in verstrekking van het voorschot tussen aanvragers van 27 jaar en ouder en aanvragers van jonger dan 27 jaar (waarvoor de **zoektijd** geldt). We kunnen niet toetsen of daar juist over wordt gedacht bij de gemeente Arnhem. We missen bij de informatie voor aanvragers van jonger dan 27 jaar dat hun aanvraag pas na de zoektijd door hen kan worden ingediend (of direct, maar pas na de zoektijd in behandeling wordt genomen).

Borging meldingsdatum

De gemeenteraad zou er goed aan doen te checken of de meldingsdatum (die geldt als inzetdatum als het tot uitkering komt) goed is geborgd in het proces. Dit omdat door de gemeente Arnhem wordt afgeweken van de door veel gemeenten toegepaste voorafgaande online aanvraag (of registratie) bij het UWV WERKbedrijf. Via werk.nl is dan automatisch de meldingsdatum vastgelegd alsmede aan de wettelijke vereiste voldaan dat iedere bijstandsgerechtigde als werkzoekende geregistreerd moet staan bij het UWV.

Arnhem.nl meldt:

Zodra u een afspraak heeft gemaakt krijgt u een bevestigingsmail. Één dag voor de afspraak ontvangt u per mail nog een herinnering.

De datum van het maken van de afspraak is tevens de datum van melding en zal (indien het tot een uitkering komt) dienen als inzet datum van de uitkering.

Als die datum uiteindelijk ook in het systeem van het UWV (de persoonlijke map van de belanghebbende) komt te staan, dan is het goed. Hij of zij kan dan altijd een bewijs van registratie met meldingsdatum opvragen in MijnUWV.

Beslistermijn

We missen de wettelijke beslistermijn. Die is 8 weken en mag eenmaal worden verlengd.

Bezwaarmogelijkheid en -termijn

Ook de bezwaarmogelijkheid met de termijn van 6 weken missen we bij de online informatie.

Bedenkelijk element in de uitvoeringspraktijk

De gemeente Arnhem verstrekt de aanvrager van algemene bijstand een brief die door hem of haar voor gelezen en begrepen moet worden ondertekend. Er staat onder de vraag wat van de gemeente kan worden verwacht het volgende:

“De wettelijke termijn voor de afhandeling van een aanvraag is acht weken. In Arnhem handelen wij de aanvraag af binnen drie weken, mits de vereiste informatie tijdig wordt aangeleverd. Lukt dat niet dan kunt u na vier weken verzoeken om een voorschot.”

Dit is in elk geval al meer dan wat op de website staat. Waarom staat dit niet online?

Maar attentie! Voordat de gemeente zich haast om het alsnog op de website te plaatsen; de tekst is niet correct en is niet volledig.

De wettelijke termijn is inderdaad acht weken, maar er is ook wettelijk bepaald dat deze eenmaal mag worden verlengd. Vermeld dit!

Prima dat Arnhem binnen drie weken de aanvraag afhandelt (en deze voortvarendheid mag zeker worden genoemd), maar kennelijk kan het voorkomen dat dit niet altijd lukt. Sterker nog: het kan in totaal 16 weken duren als de vereiste informatie nog moet worden verkregen.

Om belanghebbenden niet in problemen te laten komen, heeft de wetgever het voorschot in de Participatiewet opgenomen. Gemeente Arnhem verzwijgt dit zoals gezegd op de website, maar noemt het wel in de brief.

“kunt u na vier weken verzoeken om een voorschot”

Dit is beslist onjuist. De gemeente Arnhem moet **binnen** (dus niet na) vier weken **automatisch** een voorschot verstrekken. De belanghebbende moet hier niet om hoeven te verzoeken.

Eventueel zou door de gemeente wel aangeboden kunnen worden dat de belanghebbende om een veel eerder te verstrekken voorschot kan verzoeken vanwege **broodnood**. Dan is het aan de gemeente om hierin wel of niet te voorzien. Dan is het ook redelijk om van de belanghebbende te verwachten hier de noodzaak van aan te tonen.

Er moet in verband met niet tijdige aanlevering van vereiste informatie iets worden gezegd over **verwijtbaarheid**. Als het de aanvrager niet te verwijten is, kan de beslissing worden uitgesteld (aanvultermijn). En het kan zijn dat er buiten de schuld van de aanvrager om moet worden gewacht op aanlevering door derden. Maar bij verwijtbaarheid kan de aanvraag zelfs worden afgewezen/beëindigd door de gemeente.

Bovendien is het één van de voorwaarden van het voorschot (artikel 52) dat de aanvrager alle vereiste informatie moet hebben aangeleverd (of niet, maar dat mag belanghebbende dan niet verwijtbaar zijn).

Afsluitend

Tot zover dit eerste ondersteunend advies. U kunt BurgerkrachtCentraal eventueel inschakelen bij verder onderzoek en het bijdragen aan verbeterde werkinstructies en informatie op de gemeentelijke website.

We sluiten af met een toegift: extra generieke informatie over het voorschot. We hebben een schema gemaakt dat de juiste verstrekking van het voorschot in beeld brengt gebaseerd op artikel 52 van de Participatiewet.

